

**KALKINMANIN
YÜZYILI**

T.C. Ticaret Bakanı
Mehmet MUŞ

E-TİCARET DÜZENLEMESİ VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER

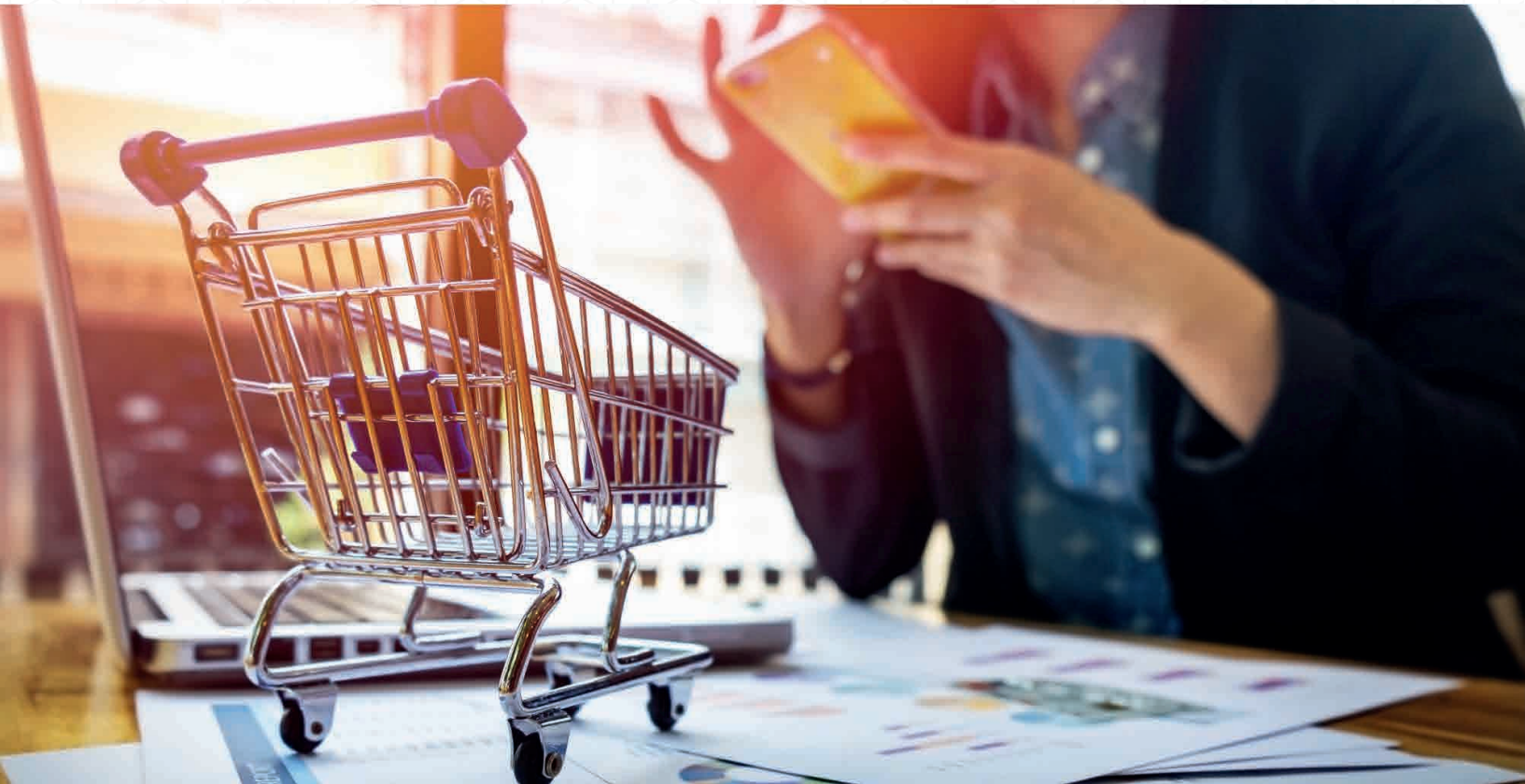
Bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler gün geçtikçe dijital hizmetlere olan talebi de artırmaktadır. Elektronik ticaretin, geleneksel ticaret modelleri karşısında süregelen gelişimine Covid-19 pandemi süreci kısa zamanda büyük bir ivme kazandırmıştır. Elektronik ticaretin büyüme hızı ve kısa zamanlı dönüşümünün, beraberinde birçok sorun getirdiği dikkate alındığında, birtakım koruyucu ve önleyici yasal mekanizmalara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır.

Elektronik ticarete yönelik başta Avrupa Birliği olmak üzere dünyada çeşitli yasal düzenlemeler yapılmış olup, buna ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Bu doğrultuda, e-ticaret sektöründeki sorunların çözümüne ve gelecekte ortaya çıkabilecek piyasa bozukluklarını önlemeye ilişkin kapsamlı yasal düzenleme ihtiyacı ülkemizde de ortaya çıkmıştır.

Elektronik ticaret sektöründe rekabeti bozucu veya sınırlayıcı faaliyetlerin engellenmesi, elektronik ticarete çok oyunculu bir yapının tesis edilmesi ve elektronik ticaretin sağlıklı bir şekilde büyümesi amacıyla **Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** 1/7/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş ve 7/7/2022 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kanun değişikliği ile;

- E-ticaret pazar yerlerinin elde ettiği verileri kullanarak bünyesindeki satıcılarla haksız şekilde rekabet etmesinin engellenmesine,
- Çok büyük ölçekli olarak adlandırılabilir pazar yerlerinin ödeme hizmetleri ile kargo ve lojistik gibi stratejik sektörlerdeki faaliyetlerinin sınırlandırılmasına,

- Üreticileri ve ulusal markaları korumak amacıyla pazar yerlerinin kendilerine ait markalı ürünlerinin kendi platformlarından ayırıştırılmasının sağlanmasına,
- E-ticarette fikri ve sınai mülkiyet haklarını koruyucu tedbirler alınarak taklit ürün satışının engellenmesine,
- Hukuka aykırı içeriklerle mücadelede pazar yerlerinin aktif rol oynamasının sağlanmasına,
- E-ticaret aktörlerinin kademelerine veya eşiklerine göre net işlem hacmi ve işlem sayısı dikkate alınarak, pazarda tekelleşmenin ve yoğunlaşmanın engellenmesi amacıyla lisanslandırılmasına,
- Rekabeti bozucu ve rakipleri dışlayıcı şekilde reklam verilmesi ve indirim yapılmasının engellenmesine,
- Satıcıların mal veya hizmetlerini dilediği platformdan ve fiyattan satışa sunabilmelerine,
- E-ticaret pazar yerlerinin satıcıları belirli bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlamasının önüne geçilmesine,
- Pazar yerlerinin satıcılara yapacağı ödemenin beş iş günü içinde eksiksiz şekilde yapılmasının sağlanmasına,
- E-ticaret pazar yerleri ve satıcılar arasındaki sözleşmelerde haksız şartlara yer verilmesinin ve e-ticaret pazar yerlerince tek taraflı değişiklik yapılmasının engellenmesine,
- E-ticaret pazar yerlerince hizmet verilmeden haksız şekilde satıcılardan bedel alınamamasına,
- Satıcıların e-ticaret pazar yerlerine karşı hak arama hürriyetini engelleyici uygulamalara izin verilmemesine
- Satıcıların pazar yerlerine bağımlılıklarını azaltmak amacıyla kendilerine ait satışlarından elde ettikleri verileri diğer e-ticaret pazar yerlerine taşıyabilmesine imkân tanınmasına

yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan, Kanun değişikliğine istinaden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı (ETAHS) ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların (ETHS) faaliyet ve denetimleri ile bunlar arasındaki ticari ilişkilerin düzenlenmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesi amacıyla **“Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik”** 29.12.2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anılan Yönetmelikle elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ait tanıtıcı bilgilerin ne olacağı düzenlenmiş olup elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bu bilgileri doğrulama yükümlülüğü getirilmiştir. Doğrulama yükümlülüğünün gerçekleştirilmesinde izlenecek yöntem Yönetmelik ile kurala bağlanmıştır.

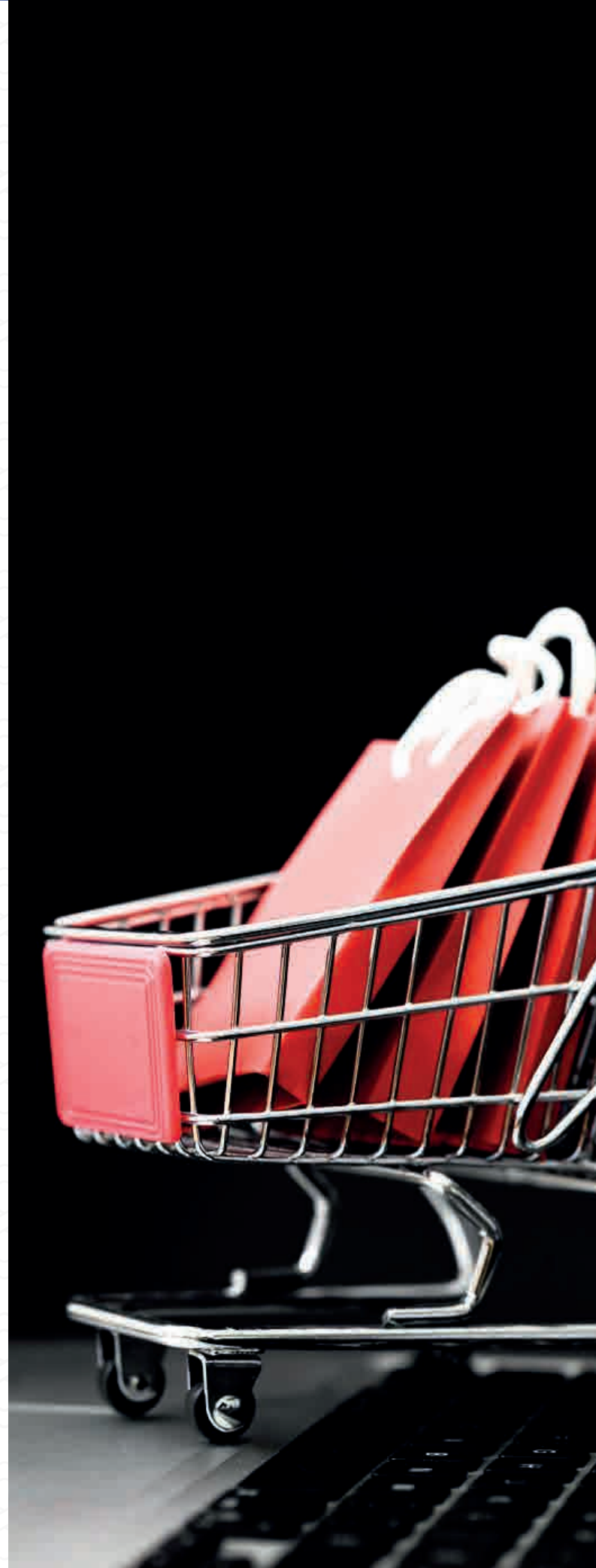
Hukuka aykırı içeriklerle mücadelede elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aktif rol üstlenmesine yönelik düzenleme yapılmıştır. Buna göre; ETAHS'nin, ETHE tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması hâlinde, bu içeriği en geç 24 saat içinde yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildireceği hüküm altına alınmıştır.

Fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi amacıyla yayımdan kaldırma (uyar-kaldır) mekanizması kurgulanmış olup, şikâyet ve itiraz başvurularına ilişkin usuller düzenlenmiştir. Bu doğrultuda; ETAHS'nin, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, ETHE'nin şikâyete konu ürününü en geç 24 saat içinde yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildireceği kurala bağlanmıştır.

Yönetmelikle, haksız ticari uygulamaların ortadan kaldırılması amacıyla haksız ticari uygulamaların sınırı çizilmiş; buna ilişkin detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca aracılık sözleşmesinde yer alması gereken asgari unsurlar belirlenmiş, aracılık hizmetinin sonlandırılması, askıya alınması ve kısıtlanmasında izlenecek yöntemlerle haksız uygulamaların önüne geçilmesi noktasında yasal güvence verilmiş, bu süreçlere ilişkin ETHE'lerin şeffaf bir biçimde bilgilendirilmesine yönelik kural oluşturulmuştur.

ETAHS'lerin aracılık hizmeti sunduğu ETHE'lerle arasındaki iletişimi sağlamak ve ETHE'ler tarafından yapılan başvuruları elektronik ortamda kolay ve ücretsiz şekilde almak amacıyla dâhili iletişim sistemi kurması öngörülmektedir.

ETHE'nin, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS'e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markası kullanılarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde

bulunması yasaklanarak hizmet sağlayıcının elektronik ticaret ortamına talebin haksız şekilde artmasının önüne geçilmektedir. Yönetmelikle çevrimiçi arama motorlarında tanıtıma ilişkin şikayet başvurusunun usulü düzenlenmiştir.

Orta, büyük ve çok büyük ölçekli ETAHS'lerin ETHS veya alıcıdan elde ettiği verileri yalnızca aracılık hizmetinin sunulması ve geliştirilmesi amacıyla kullanabileceği kurala bağlanmıştır. Bunun yanında; ETHS'nin satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımasına ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunacağı düzenlenmiştir.

Çok büyük ölçekli ETAHS ve ETHS'lerin kendi elektronik ticaret ortamlarında, kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da diğer finans şirketlerinin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Çok büyük ölçekli ETAHS'lerin aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışları, kendilerinin ETHS olarak yaptığı satışları ve elektronik ticaret dışındaki satışları haricinde lojistik faaliyetinde bulunamayacağı kuralı getirilmiştir.

Ayrıca, çok büyük ölçekli ETAHS ve ETHS'lerin mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması hâlinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamayacağı, bunun yanında bu hizmetlerin, kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi hâlinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamayacağı ve birbirinin tanıtımını yapamayacağı öngörülmüştür.

Elektronik ticaret faaliyetlerinin etkin takibini ve yükümlülüklerle uyumunun kontrolünü sağlamak amacıyla orta, büyük ve çok büyük ölçekli ETHE ve ETHE'ler için Kanunla bağımsız denetim raporu hazırlama ve bu raporu Bakanlığa gönderme yükümlülüğü getirilmiş olup Yönetmelikle bağımsız denetim raporunda yer verilmesi gereken hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca; orta, büyük ve çok büyük ölçekli ETHE'lerin, elektronik ticaret pazar yerlerinde mevzuata aykırı uygulamaların engellenmesi amacıyla ETHE'ler tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların konusu ve ilgili mevzuatı, bunlara ilişkin tespit yöntemleri ile alınan tedbirlere yer verdiği mevzuata uygunluk raporunu Bakanlığa sunacağı hüküm altına alınmıştır.

Aşırı reklam ve indirim uygulamaları gibi agresif büyüme stratejileri uygulayan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların piyasa yapısını bozucu faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla reklamın tanımı yapılmış, reklam bütçesinin sınırları çizilmiştir. Bu doğrultuda reklam bütçesinin hesaplanmasında izlenecek yöntem ve buna ilişkin yükümlülükler detaylı bir biçimde düzenlenmiştir.

Pazara yeni giren işletmelerin eşit şartlar altında rekabet edebilmesini sağlayabilmek ve belli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla Kanun ile hüküm altına alınan elektronik ticaret lisansına ilişkin başvuru ve sonuçlandırılma sürecinin nasıl olacağına ilişkin düzenlemeler de Yönetmelikte yer almaktadır.

GÜMRÜKLERDE MODERNİZASYON VE DİJİTALLEŞMEYE YÖNELİK ATILAN ADIMLAR

GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRÜ
Mustafa GÜMÜŞ

Küresel ölçekte artan ticaret hacmi; gümrük idarelerine, gelir toplamak ve güvenliğin sağlanması gibi geleneksel fonksiyonların yanı sıra gümrük ve ticaret işlemlerinde şeffaflık ve öngörülebilirliğin sağlanması, teknolojik ve uluslararası gelişmelerin yakından takip edilerek insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı ile kamu düzeninin yanı sıra sanatsal ve tarihi değeri olan ulusal hazinelerin ve fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması gibi modern işlevler de yüklemiştir. Ayrıca, değişen ticaret trendleri

göz önünde bulundurulduğunda; ithalat ve ihracat süreçlerinin daha da kolaylaştırılması ve gümrük işlemlerinde zaman tasarrufunun sağlanması önemli hale gelmiş, bunun sağlanmasında da işlemlerin dijital platforma taşınması yönündeki çalışmalar da hız kazanmıştır.

Artık gümrük idarelerinin başarısı, Customs 4.0 diye ifade ettiğimiz gümrük işlemlerinin yerine getirilmesinde teknolojinin temel alındığı, tüm ticari verilerin blokzincir üzerinden güvenli bir şekilde depolanması ve iletilmesine olanak sağlayan yeniliklere ülkelerin adaptasyon hızıyla ölçülebilmektedir.

Türk Gümrük İdaremiz de gümrük işlemlerinin elektronikleştirilmesi ile ticaretin kolaylaştırılmasının birlikte yürüyen süreçler olduğu bilinciyle; dijitalleşme ve modernizasyona

yönelik attığı adımlar sayesinde gümrük işlemlerini basitleştirip bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltmayı hedeflerken bir yandan da ticaretin kolaylaştırılmasına katkıda bulunmaktadır.

“Gümrük İdarelerinin Modernizasyonu Projesi” çalışmaları kapsamında öncü olarak 1998 yılından bu yana gümrük işlemlerinin yürütülmesi amacıyla Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri (BİLGE) yazılımını Türk gümrük idarelerinde kullanılmaktadır. Söz konusu yazılım sayesinde gümrük işlemlerinin bilgisayar ortamında yürütülmesi ve gümrük mevzuatı kapsamındaki beyanların hızlı ve takip edilebilir bir şekilde gerçekleştirilmesi, eşyanın gümrük sahasına girişinden çıkışına kadar tüm gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürütülmesi sağlanmıştır.

Ayrıca ulusal ya da uluslararası düzeyde alınmış önlemlerin doğru bir şekilde uygulanmasını engelleyen; ülkenin mali çıkarlarını tehlikeye düşüren; ülkenin güvenlik ve emniyetine, kamu güvenliği ve kamu sağlığına, çevreye veya tüketicilere yönelik tehdit oluşturan her türlü risk unsuruna ilişkin modern risk analizi teknikleri kullanılarak belirlenen risk kriterleri BİLGE yazılımına tanıtılmakta, gümrük işlemleri bu kriterler doğrultusunda gerçekleştirilerek ve söz konusu kontrollerde seçicilik sağlanmaktadır. Bu kapsamda, yasal ticareti kolaylaştırma, yasadışı ticareti ise engelleme görevleri Bakanlığımızca modern risk analizi yöntemleri kullanılarak yerine getirilmektedir.

Gelişen teknoloji ile birlikte bilişim alt yapısı ve yazılım teknolojilerinin yenilenmesiyle beraber yıl sonunda çalışmaları tamamlanması beklenen BİLGE Gümrük Platformu aracılığıyla, BİLGE Sistemi ile elektronik gümrük işlemlerinin yürütüldüğü diğer sistemlerin, program ve modüllerin birbiriyle entegre edilmesini, daha etkin şekilde ve daha kullanıcı dostu olarak devreye alınmasını hedeflemekteyiz.

Gümrük alanında şimdiye kadar hayata geçirdiğimiz dijitalleşmeye yönelik diğer önemli projelerimize kısaca değinmemiz gerekirse;

- Artık bir marka haline gelen ve dış ticarete konu olan eşya için gerekli tüm bilgi ve belgelerin tek bir başvuru noktasında, uluslararası geçerliliği olan standart bir formatta sunulmasını sağlayan ve halihazırda 198 belge ile 22 kurum-kuruluşun dahil olduğu “Tek Pencere Sistemi (TPS)”;
- İhracat işlemlerinin tamamen elektronik ortamdan yürütülmesi sağlayan “İhracatta Kağıtsız Gümrük” ve “Antrepoda Kağıtsız Gümrük” projelerimiz,
- Gemi işlemlerine ilişkin acenteler tarafından sunulan belge ve bilgilerin tek bir veri tabanına girilerek farklı kurumlar ile liman işletmelerince ihtiyaç duyulan bilgilerin bu veri tabanından alındığı, hâlihazırda 5 paydaş kuruluş tarafından tüm limanlarda kullanılan “Liman Tek Pencere (LTP)” sistemi,
- Serbest bölgelerde giriş ve çıkışların ve eşya hareketlerinin elektronik olarak takip edilebilmesi amacıyla, en son 29.07.2022 tarihinde Batı Anadolu Serbest Bölgesinin de kapsama alınmasıyla hâlihazırda 19 adet serbest bölgede uygulanan “Tek Pencere Sistemi” ile entegre “Serbest Bölgeler Bilgi Sistemi (SEBİS)”,

- Konteyner kayıt ve takip formlarının ve limanlarda yapılan bütün gümrük işlemlerinin elektronik ortama alınması ile gümrük idaresi, liman işletmesi ve acenteler arasındaki entegrasyonu ve elektronik bilgi paylaşımını sağlayan; hâlihazırda konteyner trafiğinin %93'ünün gerçekleştirildiği 24 limanda etkin olarak kullanılan “Konteyner ve Liman Takip Sistemi (KLTS)”,

- Havayolu ile ihraç edilen eşyanın elektronik ortamda takibini ve bu kapsamdaki işlemlerin elektronik olarak yürütülmesini sağlayan “Havayolu İhracat Eşyasının Elektronik Ortamda Takibi”,

- Hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın gümrük işlemlerinde kullanılan, beyana ilişkin tüm işlemlerin elektronik ortamda yürütüldüğü basitleştirilmiş bir uygulama olan ve alıcılar ve göndericiler adına yetkilendirilmiş hızlı kargo operatörlerince beyanı yapılan Basitleştirilmiş Gümrük Beyannamesi (BGB),

- Ortak POS cihazlarında, debit ve kredi kartları kullanılmak suretiyle gümrük idarelerinde yapılan ödemeler ile trafik cezaları, yol geçiş ücretinin ödenebilmesine imkan veren “Gümrük İdarelerinde Standart POS ile Tahsilat”,

- Geçici ithalat, geçici ihracat ve transit işlemlerinde gümrük beyannamesi yerine kullanılan ATA karnelerinin elektronik ortamda işlem görmesini sağlayan “e-ATA/TR Programı”,

- Gümrük laboratuvarlarındaki tahlil işlemlerinin kâğıtsız ortamda hızlı, kolay, eksiksiz yürütülmesine, arşivlenmesine, merkez ve taşradan takibine ve verilerin izlenmesine imkan veren “Laboratuvar Analiz ve Raporlama Programı (LARA)”,

- İhracatta kullanılan menşe ispat ve dolaşım belgelerinin elektronik olarak onaylanması ve vize edilmesini sağlayan “Menşe İspat ve Dolaşım Belgelerinin Otomasyonu Sistemi (MEDOS)”, gibi projeleri hayata geçirerek kullanıcılara önemli kolaylıklar getirdik.

Ayrıca; Avrupa Birliği ve Ortak Transit Ülkeleri arasında eşyanın gümrük vergilerinin askıya alınarak taşındığı ve bu taşımanın “Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi (NCTS)” adı verilen sistem ile elektronik mesajlar kullanılarak beyan ve takip edildiği 1987 tarihli “Ortak Transit Sözleşmesi”ne ülkemizin, 1 Aralık 2012 tarihi itibarıyla taraf olması sonucu taşımacılık sektörü açısından ülkemizin AB’ye entegrasyonunu sağladık. Diğer taraftan, transit rejiminde, havayolu, demiryolu ve denizyolu taşımaları için basitleştirme uygulamalarını hayata geçirdik ve halihazırda 14 firmaya basitleştirme izni verdik. TIR Sistemi kapsamında kullanılan TIR Karnelerine ilişkin işlemlerin ulusal ölçekte elektronik olarak kayıt ve takibini sağlayan TIR Transit Takip Programını uygulamaya koyduk. Ayrıca, TIR Karnesi himayesinde taşınan eşya için taşıtın giriş gümrük idaresine varışından önce elektronik ortamda ön beyanda bulunmasını sağlayan “TIR Ön Beyan Sistemi (TIRCUS)”ni devreye aldık. Bununla birlikte, Transit Araç Takip Programı ile eşyanın transit rejiminin başladığı gümrük idaresinden sevk edilmesinden itibaren taşıma aracının gerek hareket gerekse varış gümrük idarelerince anlık sorgulanmasını sağladık.

Ayrıca; güvenilirlik, mali yeterlilik, ticari kayıtların izlenebilirliği, emniyet ve güvenlikle ilgili koşulları sağlayan firmalar/kurumlar için gümrük

işlemlerinin kolaylaştırılması adına gümrük işlemlerinde birtakım kolaylık ve imtiyazlar tanıyan, bununla birlikte karşılıklı tanıma anlaşmaları vasıtasıyla uluslararası alanda da geçerliliği teyit edilmiş bir statü olan “Yetkilendirilmiş Yükümlü Uygulaması”nı da başarıyla sürdürmekteyiz. Hali hazırda; 642 firma bu sertifikayı almaya hak kazanmıştır. Bahse konu statü sahipleri için, gümrük işlemlerinde kolaylık dışında, ihracat ve diğer dış ticaret işlemlerinde; yükümlünün gümrük idaresine dahi uğramadan gümrük işlemlerini yerine getirmesine imkân sağlayan “İzinli Gönderici”, “İhracatta Yerinde Gümrükleme” ile “İzinli Alıcı” ve “İthalatta Yerinde Gümrükleme” gibi uygulamaları da hayata geçirdik.

Örneğin; hali hazırda yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi olan 48 firmanın faydalandığı “İhracatta Yerinde Gümrükleme” izni sayesinde; ihracat eşyasının gümrük işlemleri, izin sahibi firmanın kendi tesislerinde yapılarak ihracat eşyası iç gümrüğe getirilmeden doğrudan sınır gümrük idaresine sevk edilebilmektedir. Eşya muayenesinin gerekli olduğu sınırlı sayıda durumlarda ise gümrük memurunca firmanın tesislerine gidilebilmektedir. Böylece; hem izin sahibi firmalara zaman ve maliyet tasarrufu sağlıyoruz, hem de gümrük

işlemlerinin daha etkin bir şekilde yapılmasını sağlayarak ihracatımızın daha hızlı ve daha az maliyetle yapılmasına katkıda bulunuyoruz. Önümüzdeki dönemde de; yukarıda değindiğimiz “BİLGE Gümrük Platformu” dışında, gümrük işlemlerinin daha da kolaylaştırılması adına hayata geçireceğimiz projelerimiz var.

Bu kapsamda; ihracat işlemleriyle ilgili tüm gümrük ve lojistik süreçlerinin blokzincir altyapısı ile süreçteki tüm paydaşlarca elektronik ortamda tek bir ekrandan yürütülmesini ve izlenmesini sağlayacak olan “İhracat Zinciri Projesi”ne ilişkin analiz çalışmalarını sürdürüyoruz.

Ayrıca, hayata geçireceğimiz “Mobil Uygulamalar ile Desteklenerek Havayolu İşlemlerinin Dijitalleştirilmesi” projesi kapsamında; havayolu ile gerçekleştirilen dış ticaret süreçlerinde işlem süreçlerini yavaşlatan kağıt ortamında belge kullanımının, mükerrer işlem adımlarının ortadan kaldırılması ve paydaşlar arasında bilgi alışverişinin elektronik olarak gerçekleştirilmesini amaçlamaktayız. Söz konusu proje kapsamında analiz çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

“Denizyolu ile Gelen Eşyanın Geçici Depolama Yeri Giriş Kayıtlarının Otomatik Olarak Oluşturulması” projesi kapsamında; denizyolu ile gelen eşyanın geçici depolama yeri giriş kayıtlarının, işleticiler tarafından elektronik ortamda tutulan ve paylaşılan veriler doğrultusunda sistem tarafından otomatik olarak oluşturulmasına yönelik teknik düzenlemeleri tamamladık. Gemlik Gümrük Müdürlüğünde pilot uygulama gerçekleştirilmiş olup söz konusu uygulamanın tüm limanlara yaygınlaştırılmasını hedeflemekteyiz.

Öte yandan, kaçakçılıkla mücadelede teknolojik altyapımızı yerli firmalarımızla ortaklaşa yürüttüğümüz ar-ge çalışmaları sonucu geliştirdiğimiz projelerle destekliyoruz. Gümrüklü sahalarda yoğun olarak kullandığımız araç ve konteyner tarama sistemleri başta olmak üzere pek çok farklı türde sistem ve cihazı envanterimize kazandırıyoruz. Gelişen bilişim teknolojilerinin sunduğu imkanları da değerlendirerek otomasyon ve analiz kapasitemizi güçlendiriyoruz.

Dünyada çok az sayıda ülkede üretilebilen ve ülkemizin hâlihazırda yurtdışı kaynaklardan temin ettiği Araç ve Konteyner Tarama Sistemlerini, yerli ve milli olarak üretmek hedefiyle yola çıkarak, Milli Tarama Sistemi Projesini Savunma Sanayii Başkanlığıyla tamamladık ve ilk milli tarama sistemimizi Alsancak Limanı’nda faaliyete geçirdik. Sistemlerin seri üretimine geçilmesi için çalışmalara başladık.

Gümrük kapılarımızda Araç ve Konteyner Tarama Sistemlerinde taranarak kontrol edilen taşıtlara ait görüntülerin, merkezden de eş zamanlı olarak incelenmesi, ayrıca yapay zekâ marifetiyle kaçak eşyanın türünün tespit edilebilmesi amacıyla TÜBİTAK ile Tarama Ağı Projesi’ni hayata geçiriyoruz. Projenin uluslararası ayağında Bulgaristan, Gürcistan, İran ve Nahcivan gümrük idareleri ile görüntü paylaşımı yapılarak bu bölgelerde gümrük kontrol sürecinin hızlandırılması ve güvenli bir geçiş koridoru oluşturulmasını hedefliyoruz.

Bakanlığımızın fiziki müdahalesiz kontrol teknolojilerinin mihenk taşı niteliğindeki tarama sistemlerini; araç ve konteyner, tren, hızlı tarama, backscatter, bagaj ve konteyner tarama sistemleri olarak farklı teknolojilerle etkin biçimde kullanıyoruz.

2022 yılı itibarıyla, tüm kara, hava ve deniz kapılarımızı araç ve konteyner tarama sistemi,

tren tarama sistemi, mobil ve sabit bagaj tarama sistemi, backscatter tarama sistemi, kargo tarama sistemi, araç altı görüntüleme sistemi, yutucu tespit cihazı, tomografik bagaj tarama sistemi, uyuşturucu ve kimyasal madde teşhis cihazı, yolcu görüntüleme sistemi, yoğunluk ölçüm cihazı, videoskop, karbondioksit ölçüm cihazı ile hizmet botu başta olmak üzere pek çok farklı ve yeni teknoloji sistem ve cihazımızla donattık. Bu yeni ve ileri teknolojilerin kullanımı ile gümrük kontrollerini etkin şekilde gerçekleştirirken gümrük işlemlerini de hızlandırıyoruz.

Son yıllarda idari, beşeri ve teknik kapasitemize yaptığımız yatırımlar sayesinde, kaçakçılıkla mücadeleye hız kesmeden devam ediyoruz. 2022 yılının ilk sekiz ayında toplam 8 milyar 334 milyon TL değerinde yakalama gerçekleştirdik. Başta uyuşturucu olmak üzere, tütün ve tütün mamülleri, elektronik eşya, akaryakıt gibi eşya türlerinde yakalama grafiğimizi her geçen yıl artırdık.

Uyuşturucu maddelerle bağlantılı suç fiilleriyle mücadelede uzmanlaşmanın artırılması ve konuya ilişkin idari kapasitenin geliştirilmesi amacıyla 2019 yılında tüm Gümrük Muhafaza idarelerinde NARKOKİM birimleri oluşturduk. Bununla birlikte, tütün ve tütün mamülleri kaçakçılığı ile mücadele faaliyetlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ilgili kurumlar arasında işbirliğinin tesisi ve ortak operasyonel faaliyetler ile denetimlerin ifası amacıyla, 9/11/2021 tarihinde, Bakanlığımız bünyesinde, Gelir İdaresi Başkanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Bakanlığımız personelinden oluşan Tütün ve Tütün Mamülleri Kaçakçılığı ile Mücadele Özel Ekibini kurduk.

Ayrıca, Bakanlığımız koordinesinde tüm mücadeleciler birimlerin katılımıyla hazırlanan ve 06.11.2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadeleye Yönelik Tedbirler

konulu 2021/22 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinin 12 nci maddesi kapsamında "Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı (2022-2023)" yürürlüğe girmiştir.

Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyetine devam eden Akaryakıt Özel Ekibinin kurulduğu 2014 yılından bugüne kadar 1.612 firmaya yönelik yürütülen çalışmalar sonucunda, 13 milyar TL tutarında kamu zararı ortaya çıkartılmıştır. Bu firmalarca düzenlenen sahte fatura tutarı 36 milyar TL olarak hesaplanmıştır. 30.04.2021 tarihinde yürürlüğe giren 7318 sayılı kanunla 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklik sonrası bu güne kadar yürütülen çalışmalar sonucu engellenen kamu zararı 27 milyar TL olarak hesaplanmıştır.

Ayrıca, akaryakıt ve akaryakıtla ilgili vergi kaçakçılığını önlemeye yönelik yürütülen çalışmalar neticesinde piyasada usulsüz

faaliyet yürüten 13 akaryakıt dağıtım Őirketi ve bağlantılı birçok bayinin usulsüz faaliyetleri ortaya konularak, bunların ilgili kurumlar nezdinde mükellefiyetlerinin sonlandırılmasına ve lisanslarının iptal edilmesine katkı sağlanmıştırdır. Bu dağıtım Őirketlerince düzenlenen sahte fatura tutarı 3,8 milyar TL, oluşan kamu zararı ise 1,5 milyar TL olarak hesaplanmıştırdır.

Ticaret Bakanlığı olarak, en son teknolojiye sahip cihazlar ile donattığımız Komuta Kontrol Merkezimiz başta Avrupa lkeleri olmak üzere birçok ülkenin takdir edip örnek aldığı modern ve çok amaçlı bir izleme merkezidir. Komuta Kontrol Merkezimizde; kara deniz ve hava gümrük kapılarımızdaki araç, yolcu ve eşya hareketlerini hem fiziken hem de tarama sistemleri, araç takip sistemleri, gemi ve hava takip sistemleri üzerindeki veriler vasıtasıyla dijital olarak anlık 7/24 takip ediyoruz.

Komuta Kontrol Merkezimizde; lkemizden transit olarak geçecek ve riskli olarak değerlendirdiğimiz araçları uydu üzerinden Araç Takip Sistemiyle takip ediyoruz, Gümrüklü sahalarda güvenliğin tesisi ve alan hkimiyetimizin en önemli unsurlarından olan Kapalı Devre Kamera Sistemleriyle idarelerimizi izliyoruz. TaŐra idarelerimizde kullanılan araç ve konteyner tarama sistemlerinden alınan görüntülere Veri Yönetim Sistemi ile ikincil analiz yapıyoruz. Ülkemize gelen veya ülkemizden giden uçaklardaki yolcu bilgileri Bakanlığımız veri analiz programlarıyla eŐleŐtirilerek riskli yolculara ait uçuŐları Hava Takip Sistemiyle izliyoruz. Gemi Takip Sistemi ile hem kara sularımızda ulusal ve uluslararası taşımacılık yapan gemileri eş zamanlı olarak izliyor hem de cruise gemileriyle ülkemize gelen yolcuları kaçakçılıkla mücadele kapsamında analiz ediyor, Őüpheli durumları ilgili idarelere aktararak Bakanlığımız envanterindeki müdahale botlarıyla bertaraf ediyoruz. Plaka Tanıma Sistemiyle kara gümrük kapılarımızda Ro-Ro limanlarımızda manuel olarak yürütülen plaka kayıt iŐlemini otomatik hale getirerek kapı geçiŐlerini hızlandırıyor ve bekleme sürelerini azaltıyoruz. Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden AraŐtırma Kurumu (TENMAK) ile yaptığımız işbirliği çerçevesinde nükleer ve radyoaktif maddelerin ülkemiz üzerinden izinsiz geçiŐini ve giriŐini önlemek, araçların ve eşyanın radyoaktif salınım yapıp yapmadığını kontrol amacıyla Radyasyon İzleme Sistemini kullanıyoruz.

Tüm bu çalışmalar neticesinde, bir yandan gmrklerimizde dış ticaret işlemlerinin sorunsuz ve hızlı bir Şekilde gerçekleştirilmesini sağlıyor, bir yandan da illegal işlemlerin nlenmesine yönelik gerekli tüm tedbirleri titizlikle uyguluyoruz

KALKINMANIN YÜZYILI

T.C. TİCARET BAKANLIĞI DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE DIŞ TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Körfez Petrokimya Gümrük Müdürlüğü

DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE DIŞ TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

BÖLGE MÜDÜRÜ
Yaşar Yaman OCAK

Mimar Sinan Mah. İbni Sina Cad. No: 4 Yarımca,
Körfez - KOCAELİ adresinde faaliyet gösteren
Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge
Müdürlüğü'nün Kocaeli başta olmak üzere 7
önemli il (Sakarya, Düzce, Bolu, Zonguldak,
Bartın, Karabük) sorumluluk alanındadır.

Kocaeli'nde bulunan idareler;

- Körfez Petrokimya Gümrük Müdürlüğü
- Derince Gümrük Müdürlüğü
- Dilovası Gümrük Müdürlüğü

- Gebze Gümrük Müdürlüğü
- Kocaeli Gümrük Muhafaza ve Kaçakçılık İstihbarat Müdürlüğü
- Kocaeli Laboratuvar Müdürlüğü
- Kocaeli Tasfiye İşletme Müdürlüğü
- Kocaeli Personel Müdürlüğü
- Kocaeli Hukuk Hizmetleri Müdürlüğü
- Kocaeli Ürün Güvenliği Denetimleri Müdürlüğü

Kocaeli ili dışında bulunan idareler;

- Sakarya Gümrük Müdürlüğü
- Bolu Gümrük Müdürlüğü
- Zonguldak Gümrük Müdürlüğü
- Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü
- Bartın Gümrük Müdürlüğü
- Zonguldak Gümrük Muhafaza ve Kaçakçılık İstihbarat Müdürlüğü

Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünde toplam 931 personel görev almaktadır. Söz konusu personelin 724'ü Kocaeli sınırlarında bulunan Gümrük İdarelerinde görev almakta, kalan 207'si ise Kocaeli dışında bulunan idarelerde görev almaktadır.

FAALİYETLER VE DIŞ TİCARET

Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne bağlı toplam 220 adet antrepo bulunmakta, söz konusu antrepoların 203 adeti Kocaeli sınırlarında, 17 adeti ise Kocaeli dışında bulunan idarelere bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Bölge Müdürlüğü denetimi altında toplamda 42 adet liman ve iskele bulunmaktadır. Söz konusu liman ve iskelelerin 35 adeti Kocaeli sınırlarında, 7 adeti ise Kocaeli dışında bulunan idarelere bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü'nün 2022 yılı dış ticaret hacmini bakıldığında, söz konusu yılda 120,4 milyar Dolarlık bir dış ticaret hacmine ulaşılmış olup, bu dış ticaret hacminin 79,2 milyarlık Dolarlık kısmı ithalat, 41,2 milyar Dolarlık kısmı ise ihracat rakamlarından oluşturmaktadır. Bölge Müdürlüğü dış ticaret hacmi bakımından ülkemizin %22'lik kısmını oluşturmakta, ithalatta bu oran %25 ihracatta ise %17 olarak karşımıza çıkmaktadır. Dış Ticaret verilerini bir önceki yıl ile karşılaştırdığımızda, 2022 yılında dış ticaret hacmi % 19,67 oranında, ithalat rakamları % 23,27 oranında, ihracat rakamları % 13,30 oranında artış göstermiştir. 2022 yılında Dış ticaret konu olan eşyalara bakıldığında, en fazla ihraç edilen 5 ürün aşağıdaki gibidir.

- Motorlu Kara Taşıtları
- Demir ve Çelik
- Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar
- Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları
- Demir ve Çelikten eşya

En fazla ithal edilen 5 ürün aşağıdaki gibidir.

- Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar
  - Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarı
  - Demir ve Çelikten eşya
  - Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları
  - Alüminyum ve alüminyumdan eşya
- 2022 yılında Dış ticaret rakamları ülke bazlı incelendiğinde, en fazla ihracat yapılan 5 ülke aşağıdaki gibidir.
- Birleşik Krallık
  - Amerika Birleşik Devletleri
  - İspanya
  - İtalya
  - Fransa

En fazla ithalat yapılan 5 ülke aşağıdaki gibidir.

- Rusya
- Çin
- Almanya
- İspanya
- Güney Kore

Tahsil edilen vergilere ilişkin bilgiler ele alındığında, 2022 yılında Bölge Müdürlüğü bağlantı idarelerince toplamda 194,7 milyar Türk Lirası vergi tahsilatı yapılmış olup bu rakam Türkiye vergi tahsilatının %7,4'ünü oluşturmakta, tüm gümrüklerdeki vergi tahsilatını %28'ini oluşturmaktadır.

Yukarıdaki veriler birlikte değerlendirildiğinde, Ülkemiz;

İthalatının % 25'i,

İhracatının % 17'si,

Dış Ticaret Hacminin % 22'si

Gümrüklerdeki vergi tahsilatlarının % 28'i,

Tüm vergi tahsilatlarının % 7,4'ü

Otomotiv ithalatının % 66'sı,

Otomotiv ihracatının % 50'si ,

Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünden gerçekleştirilmektedir.

Bölge Müdürlüğüne 44 adet firmaya Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası verilmiş olup, bunun

yanında 309 adet firmaya da Onaylanmış Kişi Statü Belgesi verilmiştir. Hızlı, kolay ve güvenli

ticaretin en önemli aktörlerinden olan Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası ve Onaylanmış Kişi Statü

Belgesi sahibi firmaların Bölge Müdürlüğü'nün dış ticaret hacmindeki oranı % 50,87'dir. Bu rakam

ihracatta %75, ithalatta ise %39'dur.

KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE

Bölge Müdürlüğü'nün Kaçakçılıkla Mücadele kapsamında faaliyetlerine bakıldığında, 2022 yılında toplam 70 kaçakçılık olayına müdahale edilmiş olup, söz konusu olaylarda toplam 270 milyon Türk Lirası değerinde eşyaya el konulmuştur. Kaçakçılıkla Mücadele kapsamında toplamda 3'ü Mobil, 2'si sabit Hızlı Tarama Sistemi olmak üzere toplam 5 adet X-RAY tarama cihazımız mevcut olup, bu cihazlarda toplam 32 Muhafaza Memuru (X-Ray Operatörü) görev yapmaktadır. Bunun yanında 411 No.lu Ali Rıza Efendi İsimli Ani Müdahale Motorbotu ve 507 No.lu Hızır Reis İsimli Motorbotta kaçakçılıkla mücadele kapsamında kullanılan araçlardandır.

TÜRKİYE'NİN OTOMOBİLİ (TOGG)

Yazılımın fark yarattığı, motor ve tork gücünün cazibesini yitirdiğı, dijitalleşmenin önem kazandığı ve elektromobilitenin dengeleri değiştirdiğı bir dönemde, Türkiye'nin otomotiv endüstrisindeki değişimi yakalamasını sağlayacak ve sektörde kendini ifade edebilmesinin de önünü açacak, kendi içinde bir ekosistem olarak yeni fikirlere açık, yeni teknolojilerin hakim olduğı ve tek başına değil iş birlikleriyle başarının sağlanacağı, girişimciliğin ön planda olduğı bir kurgu ile bu dönemin gereksinimlerini karşılayan bir proje olan TOGG'un 30 Eylül 2019 tarihinde merkezinin Gebze'de bulunan Bilişim Vadisi'ne taşınmasının ardından yerli aracımıza ilişkin bir takım gümrük işlemleri Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü bağlantısı Gebze Gümrük Müdürlüğüne gerçekleştirilmiş olup TOGG ilk model arabasının gümrük işlemleri 25.12.2020 tarihinden itibaren Gebze Gümrük Müdürlüğünde yapılmıştır.

TOGG

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. adına 29.03.2023 tarihi itibarıyla son bir yıl içerisinde Gebze Müdürlüğünde yaklaşık 8.500.000 Dolar kıymetinde 127 adet ihracat beyannamesi tescil edilmiş, bunların işlemleri genelde sarı hat kontrol türüne göre ilk 1 saat içerisinde tamamlanarak çıkışa hazır hale getirilmiştir. Yine aynı dönem içerisinde Gebze Müdürlüğünde 12.473.342 Dolar kıymetinde 91 adet ithalat beyannamesi tescil edilmiştir. Bahse konu ithalat ve ihracatlarının tamamı Almanya, İspanya, İtalya, Birleşik Krallık, Çekya gibi Avrupa ülkeleri arasında gerçekleştirilmiş olup, bu ithalat ve ihracatlar kapsamında yapılan işlemler genelde model otomobil, otomotiv aksesuar ve parçaları, plastik vs. cinsi eşyalara yönelik olmuştur.

BİLİŞİM VADİSİ

Milli Teknoloji Hamlesi ile dünyayı değiştirecek faydalı teknolojilerin ulusal ve uluslararası arenada öncüsü bir yapı olması misyonuyla, 2023 Milli Teknoloji Hamlesi Vizyon Hedefleri çerçevesinde Kamu - Üniversite - Sanayi - Sivil Toplum işbirliğini sağlayarak Türkiye'nin gücüne güç katacak katma değeri yüksek yeni teknolojilerin üretilmesini ve ticarileşmesini sağlama amacıyla faaliyette bulunan Bilişim Vadisi ülkemizin en önemli bilimsel faaliyet organizasyonları arasında yer almakta ve Kocaeli'nde faaliyet göstermektedir.

Kocaeli'ndeki Bilişim Vadisi'nde yapay zeka teknolojilerinden siber güvenliğe, otonom sistemlerden yazılıma 272 yüksek teknoloji firmasının faaliyet göstermekte olup söz konusu firmaların bir çoğunun gümrük işlemleri Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü bağlantı Gümrük Müdürlüklerince gerçekleştirilmektedir.

PAYDAŞLARLA İŞBİRLİĞİ

Ticaret Bakanlığının **“Ticaretin daha rekabetçi, hızlı ve güvenli olmasını sağlayarak, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli ihracatı teşvik ederek sürdürülebilir ekonomik büyümeye öncülük etmek.”** vizyonu, **“Sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve toplumsal refaha katkı sağlamak amacıyla; ihracatçılarımızı ve girişimcilerimizi destekleyerek rekabet gücünü ve uluslararası ekonomik ve ticari işbirliğini artıracak, üretici ve tüketiciyi koruyacak etkin, hızlı ve insan odaklı ticaret ve gümrük politikaları oluşturarak yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla gerçekleştirmek, uygulamak ve koordine etmek.”** misyonu kapsamında Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü, sanayici ve paydaşlarımızın taleplerini dinleme ve çözüm arama, gümrük işlemlerinin hızlı, kolay ve güvenli yapılmasına katkı sunmak, görüş alışverişinde bulunmak ve gümrük idarelerinde yürütülen iş ve işlemler hakkında farkındalık yaratmak amacıyla gerekli faaliyetlerde bulunmaktadır.